

Bruselj, 14.12.2020
COM(2020) 804 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Letno poročilo 2020

**o izvajanju instrumentov Evropske unije za financiranje zunanjega delovanja v letu
2019**

{SWD(2020) 336 final}

Table of contents

Izpolnjevanje globalnih zavez	1
EU: močan svetovni akter	1
Humanitarna pomoč	2
Izvajanje agende 2030	2
Globalne prednostne naloge	3
Zeleni dogovor	3
Zavezništvo za trajnostno rast	4
Človekov razvoj	5
Partnerstvo na področju migracij	5
Mir in varnost.....	6
Človekove pravice, demokracija in temeljne vrednote	6
Tehnologija in inovacije	7
Svetovni vpliv	7
Afrika	8
Azija, Srednja Azija in Pacifik.....	8
Regija širitve.....	9
Evropsko sosodstvo.....	9
Latinska Amerika in Karibi.....	10
Bližnji vzhod in zalivska regija	11

Izpolnjevanje globalnih zavez

Leta 2019 se je geopolitična nestabilnost nadaljevala, Evropska unija pa si je še naprej prizadevala za zagotavljanje mirnejšega, pravičnejšega in bogatejšega sveta. Naš planet in ljudje na njem se hitro spreminjajo ter doživljajo okoljske, politične in tehnološke motnje.

V tem vedno bolj nestanovitnem svetu se je EU odzvala celovito, in sicer z uporabo vseh svojih politik in orodij, najsi bodo to diplomatski, varnostni, finančni ali trgovinski ukrepi in ukrepi za trajnostni razvoj ali humanitarna pomoč. V letu 2019 je EU nadaljevala svoje delo za prenovno večstranskega sistema in ohranjanje vodilnega položaja v svetu za trenutne in prihodnje izzive ter povečala svoje sodelovanje in vzpostavljanje partnerstev z regionalnimi organizacijami, ki so bistvena za zagotavljanje globalnega trajnostnega razvoja, spoštovanje človekovih pravic in učinkovito mednarodno sodelovanje.

V tem poročilu so opisani ključni vidiki finančne podpore EU mednarodnemu sodelovanju in razvoju, humanitarni pomoči, tuji politiki in širitvi v letu 2019¹. V njem je prikazano, kako največje trgovinsko območje na svetu in največji vir uradne razvojne pomoči pomaga izboljšati življenja milijonov ljudi v več kot 120 državah po svetu, se bojuje proti neenakosti, sprejema človekov razvoj, omogoča mladim, da uresničijo svoj potencial, in podpira pravično in trajnostno rast ter družbe po svetu.

V letu 2019 so EU in njene države članice vložile 75,2 milijarde EUR v uradno razvojno pomoč – 55,2 % celotne svetovne pomoči².

EU: močan svetovni akter

Globalna strategija EU o zunanji in varnostni politiki³ omogoča EU, da skupaj ukrepa pri obravnavanju večplastnih svetovnih izzivov. EU je ob prizadevanjih za uresničevanje petih prvotnih prednostnih nalog strategije⁴ leta 2019 še naprej spodbujala svetovni red, ki temelji na mednarodnem pravu, in sicer z Združenimi narodi v svojem jedru in v partnerstvu z regionalnimi organizacijami. Revolucionarno tristransko partnerstvo med Afriško unijo, EU in ZN je utrlo pot tesnejšemu sodelovanju pri širši agendi za mir in varnost, medtem ko je podpora skupnim silam držav Sahela G5 pokazala pomembnost vlaganja v regionalna varnostna partnerstva.

EU je leta 2019 ohranila celostni pristop h konfliktom in varnostnim krizam na podlagi posegov v okviru instrumenta, ki prispeva k stabilnosti in miru⁵, ter na podlagi skupnih ukrepov zunanje in varnostne politike po svetu. Ti ukrepi so pokrivali večje krize v državah, kot so Afganistan, Srednjejafriška republika, Demokratična republika Kongo, Irak, Libanon, Libija, Mali, Nigerija, Pakistan, Somalija, Južni Sudan, Sudan, Sirija, Turčija, Ukrajina, Venezuela in Jemen.

EU je eden izmed le nekaj akterjev, ki so prisotni globalno in imajo celovit nabor instrumentov politike, ter sprejema večjo odgovornost za svojo obrambo ter za pomoč partnerjem pri ohranjanju miru in varnosti. Napredki pri usklajenem letnem pregledu na področju obrambe⁶, vojaški

¹ Več podrobnosti je na voljo v Uvodu, Delu I SWD, priloženemu temu letnemu poročilu.

² https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/IP_20_674

³ https://eeas.europa.eu/topics/eu-global-strategy/17304/global-strategy-european-unions-foreign-and-security-policy_sl

⁴ Varnost in obramba, odpornost, celostni pristop, notranja/zunanja povezava ter regionalne in tematske strategije.

⁵ https://ec.europa.eu/fpi/news/eu%E2%80%99s-instrument-contributing-stability-and-peace-icsp_sl

⁶ [https://www.eda.europa.eu/what-we-do/our-current-priorities/coordinated-annual-review-on-defence-\(card\)](https://www.eda.europa.eu/what-we-do/our-current-priorities/coordinated-annual-review-on-defence-(card))

zmogljivosti za načrtovanje in izvajanje operacij⁷, evropskem programu za razvoj obrambne industrije, skupni deklaraciji EU in Nata⁸ ter stalnem strukturnem sodelovanju⁹ so pomembni in zgodovinski dosežki. V okviru nabora instrumentov zunanje politike EU so prizadevanja po vzpostavljanju institucij, vključno z instrumentom Komisije za izmenjavo informacij in tehnično pomoč ter tesnim medinstitucionalnim sodelovanjem, še naprej spodbujala reformo in napredovanje strateških politik EU v partnerskih državah.

EU kot največje trgovinsko območje na svetu in vir tujih neposrednih naložb nadaljuje sodelovanje z mednarodnimi partnerji za spodbujanje svobodnega in pravičnega mednarodnega trgovinskega sistema, tudi na podlagi reform Svetovne trgovinske organizacije.

Humanitarna pomoč

Humanitarne potrebe so leta 2019 ostale na rekordno visoki ravni zaradi zapletenih kriz, ki so pogosto vodile do množičnega razseljevanja ljudi, naravnih nesreč in epidemij. EU je ostala vodilni humanitarni donator, saj je mobilizirala 2,4 milijarde EUR za zagotavljanje pomoči milijonom ljudem v več kot 80 državah.

Znatni delež pomoči EU je pomagal ljudem v Siriji in sosednjih državah, ki jih je prizadela kriza. Komisija je še naprej izvajala humanitarno komponento instrumenta EU za begunce v Turčiji¹⁰, in sicer na podlagi mreže socialne varnosti v sili¹¹.

Mehanizem EU na področju civilne zaščite¹² je bil leta 2019 aktiviran 20-krat za nesreče v EU in zunaj nje, tudi za uničujoče gozdne požare v Boliviji, Gvatemali, Izraelu in Libanonu.

Izvajanje agende 2030

EU je leta 2019 v skladu z evropskim soglasjem o razvoju še naprej podpirala izvajanje agende za trajnostni razvoj do leta 2030, akcijske agende iz Adis Abebe o financiranju za razvoj ter Pariškega sporazuma o podnebnih spremembah, in sicer na svetovni ravni in v neposrednem sodelovanju s partnerskimi državami.

Povečevanje neenakosti, naraščajoča lakota, globalno segrevanje, izguba biotske raznovrstnosti, družbeni nemiri, konflikti in migracija poslabšujejo trende in se odražajo v celotni agendi 2030. Vrh o ciljih trajnostnega razvoja, ki je potekal leta 2019, je pregledal napredek ter poudaril potrebo po spremembi razvojnih pristopov in hitrosti z namenom upoštevanja roka v letu 2030. Skupna izjava EU-AKP (afriških, karibskih in pacifiških držav) o izvajanju agende 2030 in ciljev trajnostnega razvoja je bila sprejeta ob robu vrha in je ponovno potrdila zavezo agendi 2030 ter si prizadeva za okrepitev sodelovanja za pospešitev izvajanja ciljev trajnostnega razvoja, da ne bo nihče prezrt.

Na Političnem forumu ZN na visoki ravni v New Yorku, ki je potekal julija, je EU predstavila napredek pri agendi 2030 in ciljih trajnostnega razvoja v Uniji, ki je bil dosežen s pomočjo mednarodnega

⁷ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8798-2019-INIT/en/pdf>

⁸ <https://www.consilium.europa.eu/sl/press/press-releases/2018/07/10/eu-nato-joint-declaration/>

⁹ Sklep Sveta (SZVP) 2017/2315 z dne 11. decembra 2017 o vzpostavitvi stalnega strukturnega sodelovanja (PESCO) in določitvi seznama vključenih držav članic, UL L 331, 14.12.2017, str. 57.

¹⁰ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/news_corner/migration_en.

¹¹ https://ec.europa.eu/echo/essn_en

¹² https://ec.europa.eu/echo/what/civil-protection/mechanism_en

sodelovanja EU. Med ključnimi pobudami, predstavljenimi na tem dogodku, so bili dokument za razpravo EU „Trajnostna Evropa do leta 2030“¹³, poročilo Eurostata o spremljanju napredka ciljev trajnostnega razvoja iz leta 2019, prvo skupno zbirno poročilo o Evropskem soglasju o razvoju iz leta 2017 in poročilo EU o usklajenosti politik za razvoj iz leta 2019.

Skupno načrtovanje programov, skupni okviri za rezultate in skupno izvajanje povečujejo učinek evropskih sredstev pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja. Leta 2019 so bili uvedeni dokumenti o skupnem načrtovanju programov v Srednjeafriški republiki, Hondurasu in na Maliju, evropska strategija razvojnega sodelovanja Kambodže pa je bila razširjena. Do decembra je bilo pripravljenih 20 dokumentov o skupnem načrtovanju programov.

Doseg dejavnosti vzpostavljanja institucij se je razširil na države, ki jih pokrivajo razvojne politike EU po vsem svetu. Cilj je bil podpirati prednostne naloge politike EU in pomagati državam pri izvajanju njihovih nacionalnih razvojnih strategij v skladu s standardi EU ter tako prispevati k doseganju agende Združenih narodov do leta 2030 in ciljev trajnostnega razvoja.

Globalne prednostne naloge

Predsednica nove Evropske komisije je ob koncu leta 2019 nadalje vključil cilje trajnostnega razvoja v ukrepanje in oblikovanje politik EU ter tako poudaril stalno zavezanost EU trajnosti.

Zeleni dogovor

Evropski zeleni dogovor¹⁴, predstavljen ob koncu leta 2019, je sestavni del strategije Komisije za izvajanje agende 2030 in ciljev trajnostnega razvoja ter za usmerjanje evropskega gospodarstva in družbe na bolj trajnostno pot. **Podnebne spremembe** so med glavnimi izzivi, s katerimi se sooča svet, prednostna naloga zunanjega ukrepanja EU in osrednja tema zelenega dogovora.

EU je leta 2019 okrepila svoj pristop h klimatskemu ukrepanju s pomočjo programov, kot je Globalno zavezništvo o podnebnih spremembah¹⁵, za odpornost proti podnebnim spremembam v partnerskih državah, zlasti v najmanj razvitih državah in majhnih otoških državah v razvoju, tako da je financirala več kot 80 projektov.

Instrument za življenje, prilagojeno lokalnemu podnebj¹⁶, je usmeril sredstva za podnebne ukrepe k več kot 240 lokalnim vladam, ki predstavljajo 6 milijonov ljudi v 14 državah. Razširjena druga faza je bila uvedena konec leta 2019.

Trajnostna energija je ključnega pomena pri boju proti podnebnim spremembam in je v središču zelenega dogovora. EU je leta 2019 nadaljevala podpiranje dostopa do trajnostne energije po svetu in ukrepov za energetske učinkovitost. Decembra je Evropski svet potrdil cilj EU, da postane prvi podnebno nevtralen kontinent do leta 2050.

¹³ https://ec.europa.eu/commission/publications/reflection-paper-towards-sustainable-europe-2030_sl.

¹⁴ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_sl

¹⁵ <https://www.gcca.eu/>

¹⁶ <https://www.uncdf.org/local/homepage>

Dostop do vode in sanitarnih storitev je splošna človekova pravica. EU je leta 2019 še naprej zagotavljala podporo dostopu do vode in komunalnih storitev, trajnostnemu in celostnemu upravljanju voda ter krepitvi zmogljivosti.

Jordanija trpi zaradi hudega pomanjkanja vode. Kot odgovor na sirsko krizo je 21,5 milijona EUR iz regionalnega skrbniškega sklada EU izboljšalo storitve za rabo vode in odstranjevanje odpadnih voda za več kot milijon ljudi v gubernatu Irbid.

EU spodbuja **razvoj ekoloških podjetij** v ključnih vrednostnih verigah in podpira financiranje za svetovni prehod na krožno gospodarstvo. „Preklopite na zeleno“ je vodilna pobuda EU na tem področju.

Izguba biotske raznovrstnosti in degradacija številnih ekosistemov sta velik izziv. Sporočilo z naslovom „Okrepitev ukrepov EU za zaščito in obnovo svetovnih gozdov¹⁷“ iz leta 2019 podaja celovit okvir za boj proti krčenju in degradaciji gozdov.

Komisija je leta 2019 obnovila svoje financiranje Partnerskega sklada za kritično ogrožene ekosisteme – vodilnega akterja za financiranje ključnih področij biotske raznovrstnosti po svetu.

Zavezništvo za trajnostno rast

Sodelovanje je ključnega pomena za uresničevanje ciljev trajnostnega razvoja. Svetovno blaginjo lahko dosežemo samo z **dostojno zaposlitvijo in trajnostno gospodarsko rastjo** za vse. EU je leta 2019 podpirala ukrepe, kot je „program za trajnostno naložbeno okolje in vrednostne verige II“ za financiranje svetovnih in evropskih pobud, ki spodbujajo ključne vidike naložbenega okolja, trgovine in razvoja zasebnega sektorja.

V središču načrta Komisije za zunanje naložbe je Evropski sklad za trajnostni razvoj (EFSD), ki združuje nov jamstveni instrument z dvema regionalnima naložbenima platformama, in sicer naložbeno platformo za Afriko in naložbeno platformo za sosedstvo, za podporo zasebnim naložbam v manj razvita in bolj tvegana poslovna okolja. EFSD je do konca leta 2019 uporabil okrog 4,6 milijarde sredstev EU, ki bodo predvidoma ustvarila 47 milijard EUR v naložbah.

Na podlagi partnerskega instrumenta¹⁸ je bila v okviru novega partnerstva med EU in OECD ob koncu leta 2019 podpisana pogodba v višini 5,7 milijona EUR, da bi pripomogla k oblikovanju poslovnih modelov za trajnostno, vključujočo in bolj pravično rast.

V sodelovanju s Skupino Svetovne banke sta bila leta 2019 ustanovljena dva skrbniška sklada, ki obravnavata poslovanju prijazno naložbeno okolje: eden od njiju pomaga državam in regionalnim gospodarskim skupnostim v regiji AKP (12 milijonov EUR), drugi pa podpira Podsaharsko Afriko (10 milijonov EUR).

V vzhodnem partnerstvu je več kot 40 regionalnih in dvostranskih programov v okviru pobude „EU4Business“ zagotovilo znatno podporo za razvoj MSP, ki dopolnjuje nacionalne načrte za reforme.

¹⁷ COM(2019) 352 final z dne 23. julija 2019

¹⁸ https://ec.europa.eu/fpi/what-we-do/partnership-instrument-advancing-eus-core-interests_en

Izkoreninjenje revščine v vseh njenih razsežnostih, boj proti diskriminaciji in neenakosti ter skrb za to, da ni nihče prezrt, so v središču Evropskega soglasja o razvoju.

Več kot polovica svetovnega prebivalstva ni deležna prejemkov socialne zaščite. EU podpira programe socialne zaščite v 26 državah, kar pomeni skupno naložbo v znesku 1 milijarde EUR.

Glede na svetovno poročilo o prehranskih krizah iz leta 2019 je več kot 113 milijonov ljudi iz 53 držav leta 2018 doživljalo akutno **lakoto**, ki je zahtevala nujno pomoč. EU za obravnavanje lakote ter podhranjenosti otrok in mater sodeluje s partnerji, tudi tako, da spodbuja trajnostno in odporno kmetijstvo.

Pobuda „Razvoj pametnih inovacij s pomočjo raziskav v kmetijstvu“ (DeSIRA) je mobilizirala približno 95 milijonov EUR za izgradnjo nacionalnih, regionalnih in svetovnih zmogljivosti za inovacije.

Človekov razvoj

Dobro zdravje je glavni temelj trajnostnega razvoja. EU podpira partnerske države pri izvajanju pristopa „zdravje v vse politike“ za trajnostno izboljšavo kakovosti, pokritosti in cenovne dostopnosti zdravstvenega varstva ter okrepitev zdravstvenih sistemov.

Polovica pomoči EU za zdravje (2,6 milijarde EUR med letoma 2014 in 2020) je namenjena globalnim pobudam, kot so Globalni sklad za boj proti aidsu, tuberkulozi in malariji; Svetovna zveza za cepiva in imunizacijo, Zveza za cepiva; Partnerstvo za univerzalno zdravstveno varstvo Svetovne zdravstvene organizacije; in Sklad ZN za prebivalstvo.

Komisija se je leta 2019 zavezala, da bo namenila 550 milijonov EUR Globalnemu skladu za obdobje 2020–2022.

Izobraževanje je ključnega pomena pri izoblikovanju prihodnjih generacij ter ključni spodbujevalec trajnostne rasti, kakovostne zaposlitve in enakosti.

EU podpira izobraževanje v približno 100 državah s pomočjo partnerstev, kot sta Globalno partnerstvo za izobraževanje in Izobraževanje ne sme čakati.

EU je s svojo podporo Svetovnemu partnerstvu za izobraževanje prispevala k vpisu 77 milijonov otrok v osnovno šolo.

Partnerstvo na področju migracij

EU je še naprej uporabljala **uravnotežen pristop k migracijam**. Število mednarodnih migrantov po svetu je leta 2019 doseglo skoraj 272 milijonov, skoraj 70,8 milijona ljudi je prisiljeno razseljenih po svetu, svetovna begunska populacija pa znaša 25,9 milijona. Večino beguncev še vedno gostijo regije v razvoju.

Migracije lahko tudi **povečujejo neenakost**; EU je okrepila svoja prizadevanja za zagotovitev, da migracije vodijo k vključujoči rasti in trajnostnemu razvoju v državi izvora, tranzita in namembni državi tako, da imajo vse skupnosti od tega koristi. Junija je Komisija objavila delovni dokument služb

„Obravnavanje neenakosti v partnerskih državah“¹⁹, novembra pa je Svet sprejel zaključke, ki pozivajo EU in države članice k pospešitvi prizadevanj²⁰.

Nujni skrbniški sklad EU za Afriko je leta 2019 odobril dodatnih 36 programov in 16 „dodatkov“ v svojih treh regijah (Sahel in Čadsko jezero, Afriški rog ter severna Afrika) v skupnem znesku 851 milijonov EUR.

Mir in varnost

Instrument za prispevanje k stabilnosti in miru je bil leta 2019 še vedno ključno orodje za diplomacijo EU v kriznih razmerah in njena prizadevanja za stabilnost, preprečevanje in reševanje konfliktov ter vzpostavitev miru. Vseh 46 sprejetih ukrepov odzivanja na krize je neposredno ustrezalo političnim prednostim nalogam EU ter dopolnjevalo delo misij v okviru skupne varnostne in obrambne politike.

V letu 2019 se je uporaba krepitve zmogljivosti za podporo varnosti in razvoju nadalje okrepila z novimi ukrepi, ki so se začeli izvajati v Burkini Faso, Nigru, Somaliji in Tadžikistanu.

Uvedeno je bilo tudi ukrepanje na svetovni ravni za podporo regionalnim centrom za usposabljanje v zahodni Afriki, vzhodni Afriki in na Bližnjem vzhodu, in sicer za usposabljanje vojaških akterjev na področju zdravja, razminiranja in civilne zaščite.

Nadaljevalo se je delo za usklajevanje mednarodnih prizadevanj v konfliktnih razmerah ter razmerah po konfliktih z ZN in drugimi mednarodnimi organizacijami, in sicer Svetovno banko in Afriško razvojno banko, s ciljem podpiranja dostopa do financiranja in odražanja močne zavezanosti EU multilateralizmu.

EU je leta 2019 zagotovila prvi prispevek v sklad ZN za izgradnjo miru s pomočjo instrumenta za prispevanje k stabilnosti in miru.

Po zaključku največjih prizadevanj za mednarodno sodelovanja na področju jedrske varnosti je bil jedrski objekt v Černobilu julija predan nazaj ukrajinskim organom. EU je s pomočjo svojega instrumenta za sodelovanje na področju jedrske varnosti in tehnično pomoč zagotovila 431,6 milijona EUR za program Skupnosti neodvisnih držav.

EU še naprej spodbuja **pravno državo, dostop do pravnega varstva in krepitev zmogljivosti pravosodnih institucij** v partnerskih državah po svetu.

Človekove pravice, demokracija in temeljne vrednote

Leto 2019 je potekala zaključna faza izvajanja **Akcijskega načrta EU za človekove pravice in demokracijo** (2015–2019), ki podpira temeljne človekove pravice, vključno s svobodo izražanja, zbiranja in združevanja, nediskriminacijo in pravicami manjšin. EU je leta 2019 uporabila evropski instrument za demokracijo in človekove pravice za financiranje približno 268 projektov v višini 119,5 milijona EUR.

Mehanizmi EU za zagovornike človekovih pravic so bili podaljšani za dodatna tri leta ob koncu leta 2019.

¹⁹ SWD(2019) 280 final z dne 16. junija 2019.

²⁰ <https://www.consilium.europa.eu/sl/press/press-releases/2019/11/25/addressing-inequality-in-partner-countries-council-adopts-conclusions/>

EU je ob upoštevanju stalnih izzivov za svetovno demokracijo ponovno utrdila svojo **zavezo demokratičnim procesom** s programi v 30 državah, ki skupaj znašajo več kot 47,2 milijona EUR.

EU je napotila osem misij za opazovanje volitev, šest misij strokovnjakov za volitve in sedem misij za oceno razmer po volitvah ter razvila javno podatkovno zbirko priporočil, ki so jih izdale misije za opazovanje volitev. EU je poleg tega podprla lokalne opazovalce volitev v 11 državah.

Enakost spolov ter krepitev vloge žensk in deklet sta temeljni vrednoti EU in njene mednarodne razvojne politike. Akcijski načrt EU za enakost spolov obravnava tri glavna prednostna področja: zagotavljanje telesne in duševne celovitosti deklet in žensk; spodbujanje kulturnih in socialno-ekonomskih pravic deklet in žensk ter krepitev vidnosti in vloge ter udeležbe pri odločanju deklet in žensk.

V letu 2019 se je nadaljevalo izvajanje pobude, imenovane Spotlight²¹, ki je preobrazbeno partnerstvo med EU in OZN za odpravo vseh vrst nasilja zoper ženske in dekleta po svetu. Program „Safe and Fair“ (25 milijonov EUR) izboljšuje delovne pogoje migrantk, ki iz 11 držav Združenja držav jugovzhodne Azije (ASEAN) prihajajo v zalivske države.

Program „WeEmpower“ v višini 22,5 milijona EUR, povečuje zavezanost javnega in zasebnega sektorja k enakosti spolov in krepitev vloge žensk na delovnem mestu.

EU je prav tako začela izvajati 3,75 milijona EUR vreden program za nadaljnjo krepitev regionalnih in mednarodnih mrež nacionalnih institucij za človekove pravice ter objavila razpis za projekte o varstvu zagovornikov človekovih pravic lezbijk, gejev ter biseksualnih, transspolnih in/ali interseksualnih oseb. Sprejeti so bili tudi ukrepi za obravnavanje vse večjih izzivov, povezanih s svobodo izražanja in svobodo medijev. Več projektov je bilo financiranih v okviru instrumenta tehnične pomoči „Media4Democracy“ (mediji za demokracijo).

Tehnologija in inovacije

Prispevek EU v znesku 200 milijonov EUR za instrument za razvoj podjetij in inovacije na Zahodnem Balkanu je pomagal spodbuditi skupne naložbe v znesku 958 milijonov EUR za podpiranje 4 700 podjetij ter tako zagotovil več kot 2 800 posojil, ustvaril 80 000 delovnih mest in omogočil 36 lastniških naložb.

Povezljivost ima bistveno vlogo pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja, pri čemer so ključni sektorji promet, energetika in digitalizacija. Odporna infrastruktura spodbuja vključujočo in trajnostno rast ter pospešuje inovacije.

Partnerski instrument je spodbudil trajnostno industrializacijo v Braziliji in Mehiki, da bi se gospodarska rast ločila od emisij ogljika, zlasti s spodbujanjem partnerstev med EU in lokalnimi podjetji.

Delovna skupina zavezništva Afrike in Evrope za digitalno gospodarstvo je bila ustanovljena leta 2019 ter je prispevala k poročilu o strategiji digitalne preobrazbe za Afriko (2020–2030), ki ga je objavila Afriška unija.

²¹ <https://www.spotlightinitiative.org/>

Povečan pomen znanosti, novih tehnologij in inovacij za vključujoč in trajnostni razvoj v regijah AKP je bil prepoznan z uvedbo programa v višini 60 milijonov EUR v okviru 11. Evropskega razvojnega sklada za krepitev inovacijskih ekosistemov in zmogljivosti.

Svetovni vpliv

EU je po vsem svetu nadaljevala delo za zmanjševanje revščine, boj proti neenakostim in podpiranje trajnostnega razvoja ter spodbujanje demokracije, miru in varnosti.

Afrika

Pogajanja za prenovljen partnerski sporazum z državami AKP, ki bo nasledil Sporazum iz Cotonouja ter preoblikoval politične in gospodarske odnose s temi partnericami, so se začela leta 2019.

EU je zagotovila podporo demokratičnemu prehodu v Sudanu ter ohranila svojo močno politično in finančno podporo za etiopski prehod. EU je skupaj s Svetovno banko in Afriško razvojno banko vodila „pobudo Afriškega roga za regionalno povezovanje in gospodarski razvoj“ z Džibutijem, Eritrejo, Etiopijo, Kenijo in Somalijo.

EU je leta 2019 pokrivala nujne humanitarne potrebe v sedmih državah, vpletenih v krizo v Sahelu: v Burkini Faso, Mavretaniji, Maliju, Čadu, Nigru, Nigeriji in Kamerunu. EU je dodelila več kot 187 milijonov EUR (vključno z več kot 141 milijoni EUR najranljivejšim skupinam prebivalstva v državah skupine G5) za podpiranje humanitarnih intervencij.

EU je podprla afriško pobudo za obnovljivo energijo ²² pod vodstvom Afrike za doseganje cilja pridobivanja vsaj 10 GW obnovljive energije do leta 2020. EU ima strateški interes pri podpiranju te pobude, katere cilji so usklajeni z zelenim dogovorom EU, kot je opredeljen v Partnerstvu za zelen prehod in dostop do energije, ki je vključeno v prihodnjo celovito strategijo z Afriko.

Leta 2019 so bile civilne misije skupne varnostne in obrambne politike dejavne v Libiji, v Maliju, v Nigru in Somaliji, pri čemer je bila ustanovljena nova misija v Srednjeafriški republiki za podpiranje reforme varnostnih sil, ki so bile postopoma razporejene po vsej državi.

Zavezništvo Afrike in Evrope za trajnostne naložbe in delovna mesta, ki je ključna pobuda politike, je dobro napredovalo, pri čemer je EU podpirala naložbe in zmanjševala tveganja pri njih z načrtom za zunanje naložbe. EU je tudi olajševala strukturiran javno-zasebni dialog v 32 afriških državah kot del platforme za trajnostno poslovanje v okviru načrta za zunanje naložbe.

S pomočjo partnerskega instrumenta EU še naprej uresničuje gospodarske, trgovinske in naložbene razsežnosti svojega strateškega partnerstva z Južno Afriko, pri čemer se osredotoča na izvajanje Sporazuma o gospodarskem partnerstvu med EU in Južnoafriško razvojno skupnostjo, Pariškega sporazuma in zadev STO.

Azija, Srednja Azija in Pacifik

Decembra je v Madridu potekalo azijsko-evropsko srečanje ministrov za zunanje zadeve, ki je bilo osredotočeno na skupne vrednote in izzive, zlasti učinkovit multilaterizem, ki temelji na pravilih.

²² <http://www.arei.org/>.

Januarja je bil na ministrskem srečanju med ASEAN in EU načeloma dosežen dogovor o nadgraditvi odnosov v strateška partnerstva, junija pa je Svet EU podpisal sporazum o prosti trgovini in sporazum o zaščiti naložb z Vietnamom²³, kateremu je oktobra sledil okvirni sporazum o sodelovanju.

Aprila je Svet za dodatno leto podaljšal omejevalne ukrepe proti Mjanmaru, vključno z omejevalnimi ukrepi za posameznike.

„Odgovorne dobavne verige v Aziji“ je skupna pobuda v višini 9,5 milijona EUR, ki jo financira partnerski instrument, za izboljšanje spoštovanja človekovih pravic, delovnih in okoljskih standardov v podjetjih z dobavnimi verigami na Kitajskem, Japonskem, v Mjanmaru, na Filipinih, Tajskem in v Vietnamu.

Instrument za prispevanje k stabilnosti in miru se je leta 2019 osredotočal na obravnavanje sovražnega govora in preprečevanje nasilnega ekstremizma v regiji. Zaradi velikonočnega bombardiranja na Šrilanki je bil instrument za prispevanje k stabilnosti in miru hitro mobiliziran, da bi pomagal krepiti boj proti terorizmu in preprečevati nasilni ekstremizem na Šrilanki in Maldivih.

Regija širitve

Komisija je še naprej podpirala države širitve pri izboljševanju njihove pripravljenosti, da se pridružijo EU, ter spodbujala regionalno sodelovanje na Zahodnem Balkanu in z EU. Letni širitveni sveženj je bil sprejet 29. maja. Zahvaljujoč nadaljnjemu napredku Republike Albanije in Republike Severne Makedonije je Komisija ohranila svoje priporočilo za začetek pristopnih pogajanj. Oktobra se je Evropski svet odločil, da se bo vrnil k vprašanju širitve pred naslednjim vrhom med EU in Zahodnim Balkanom. Pogajanja so se uradno začela marca 2020.

EU je zagotovila 880,7 milijona EUR za 39 projektov na področju prometne in energetske povezljivosti v okviru instrumenta za predpristopno pomoč; ti projekti bi morali spodbuditi naložbe v znesku, ki presega 3,2 milijarde EUR.

Komisija je maja objavila svoje mnenje o prošnji Bosne in Hercegovine za članstvo v EU²⁴, kjer je navedla, da bi se pogajanja za pristop morala začeti, ko bo Bosna in Hercegovina dosegla pravilno izpolnjevanje meril za članstvo. Decembra je Svet sprejel zaključke²⁵ o mnenju Komisije, ki ga je pozdravil.

V zvezi s Turčijo je Svet novembra uvedel omejevalne ukrepe zaradi njenih nedovoljenih dejavnosti vrtanja v vzhodnem Sredozemlju²⁶ ter se odločil, da zmanjša dvostransko pomoč v okviru instrumenta za predpristopno pomoč in zniža posojila Evropske investicijske banke. EU je še naprej podpirala civilno družbo in medosebne stike, medtem ko se je nadaljevalo sodelovanje pri podpiranju sirskih beguncem in upravljanju migracij; celotna operativna proračunska sredstva instrumenta za begunce v Turčiji so bila dodeljena do konca leta 2019.

²³ Ratificiranje Evropskega parlamenta je sledilo februarja 2020, 1. avgusta 2020 pa je sporazum o prosti trgovini stopil v veljavo.

²⁴ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/de/COUNTRY_19_2778

²⁵ <https://www.consilium.europa.eu/sl/press/press-releases/2019/12/10/council-conclusions-on-commission-opinion-on-bosnia-and-herzegovina-s-application-for-membership-of-the-european-union/>

²⁶ <https://www.consilium.europa.eu/sl/press/press-releases/2019/11/11/turkey-s-illegal-drilling-activities-in-the-eastern-mediterranean-council-adopts-framework-for-sanctions/>

Evropsko sosodstvo

EU je leta 2019 nadaljevala izvajanje svoje prenovljene evropske sosedске politike, in sicer je mobilizirala znatno podporo za svoje štiri spremenjene prednostne naloge²⁷ ter v celoti vključila načela razlikovanja, deljenega lastništva in pristopa, ki temelji na pobudah.

V vzhodnem sosodstvu je izvajanje „20 ciljev za leto 2020“ vzhodnega partnerstva dobro napredovalo, zlasti za gospodarstvo, povezljivost, medosebne stike in dobro upravljanje.

Vzhodno partnerstvo je leta 2019 praznovalo svojo 10. obletnico z dogodkom na visoki ravni, ki je poudaril pomembne dosežke pri krepitvi gospodarstev in trgovine, energijski učinkovitosti, vlogi civilne družbe in liberalizaciji vizumskega režima. Celovito posvetovanje o prihodnosti vzhodnega partnerstva, ki je bilo uvedeno leta 2019²⁸, je prejelo več kot 200 prispevkov zelo različnih zainteresiranih strani.

Z zaključkom pogajanj o poenostavitvi vizumskih postopkov in sporazumom o ponovnem sprejemu za Belorusijo leta 2019 imajo zdaj vse države vzhodnega partnerstva koristi od lažjega potovanja v EU.

Kot odgovor na konflikt na vzhodu Ukrajine je EU še naprej zagotavljala humanitarno podporo in pomoč za stabilizacijo in zgodnje okrevanje. Poleg tega je EU mobilizirala in uvedla posebno podporo za regijo Azovsko morje.

Pobuda Konvencije županov EU pomaga skoraj 400 občinam v državah vzhodnega partnerstva, da izvajajo svoje zaveze s področja trajnostne energije in podnebja.

V južnem sosodstvu je blažitev posledic dolgotrajne sirske krize ostala prednostna naloga v letu 2019. Bruseljska konferenca III o podpiranju prihodnosti Sirije in regije, ki je potekala aprila, je ponovno utrdila prizadevanja EU.

Z Marokom je bila junija sprejeta skupna politična izjava, akcijski načrt med EU in Marokom in enotni okvir podpore pa sta bila podaljšana do konca leta 2020. Januarja so bili podaljšani akcijski načrti med EU in Izraelom ter EU in palestinsko oblastjo za obdobje treh let.

EU je podprla predsedniške in parlamentarne volitve v Tuniziji septembra oziroma oktobra, ki so nadalje utrdile njen demokratičen prehod, ter še naprej podpirala prehod Libije v stabilno in varno državo kljub varnostnim razmeram v državi.

Misije v okviru skupne varnostne in obrambne politike so bile dejavne v Ukrajini, na Kosovu* in v Gruziji.

Latinska Amerika in Karibi

EU je aprila sprejela novo strategijo za Latinsko Ameriko in Karibe (LAK) – „Evropska unija, Latinska Amerika in Karibi: s skupnimi močmi za skupno prihodnost“²⁹, ki temelji na partnerstvih za blaginjo, demokracijo, odpornost in učinkovito globalno upravljanje.

²⁷ Prednostna področja evropske sosedске politike so dobro upravljanje, demokracija, človekove pravice in pravna država, gospodarski razvoj za stabilizacijo, varnost ter migracije in mobilnost.

²⁸ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/news_corner/news/european-union-opens-structured-consultation-future-eastern-partnership_en

²⁹ JOIN(2019) 6 final z dne 16. aprila 2019

Pri izvajanju partnerstev EU v LAK je bil na podlagi političnih in trgovinskih sporazumov dosežen napredek. Julija je bil dosežen načelni dogovor o trgovinskem delu pridružitvenega sporazuma med EU in Mercosurjem (Argentina, Brazilija, Paragvaj in Urugvaj). Pogajanja z Mehiko za posodobljen globalni sporazum so bila zaključena, razen glede pravil za pristojne organe za javna naročila na ravni, ki je nižja od osrednje.

Ukrepi partnerskega instrumenta so vključevali projekt za krepitev varstva intelektualne lastnine v regiji, in sicer v skladu s STO in ustreznimi sporazumi o prosti trgovini z EU. Projekt v višini 9,5 milijona EUR podpira odgovorne poslovne prakse v Argentini, Braziliji, Čilu, Kolumbiji, Kostariki, Ekvadorju, Mehiki, Panami in Peruju.

V Venezueli je dolgotrajna politična in humanitarna kriza pomembno vplivala na regijo, predvsem zaradi migracijskih tokov, kakršnih še ni bilo. EU je povečala pritisk na režim na podlagi usmerjenih omejevalnih ukrepov ob upoštevanju stalnega slabšanja demokracije, pravne države in človekovih pravic, pri tem pa povečevala pomoč prebivalstvu in venezuelskim migrantom.

EU je v letu 2019 še naprej podpirala izvajanje mirovnega sporazuma v Kolumbiji, tudi z zagotavljanjem podpore Komisiji za pojasnitev resnice, sobivanje in preprečevanje ponovnega konflikta.

V Mehiki je instrument za prispevanje k stabilnosti in miru podpiral skupnosti ob severni meji, da bi z izboljšanim dostopom do javnih storitev pomagal prosilcem za azil in beguncem.

EU in Pacifiška zveza sta septembra podpisali skupno izjavo za nadaljnjo krepitev sodelovanja in dialoga.

Bližnji vzhod in zalivska regija

Partnerski instrument je v tesnem sodelovanju z Evropsko službo za zunanje delovanje, delegacijami EU in oddelki Komisije dosegel pomembne dosežke v zalivski regiji na področjih, kot so tehnologije za čisto energijo, energijska učinkovitost, podnebne spremembe in gospodarska diverzifikacija. Večina projektov vključuje šest držav Sveta za sodelovanje v Zalivu ter zajema mrežo Evropske unije in Sveta za sodelovanje v Zalivu o čisti energiji, dialog Evropske unije in Sveta za sodelovanje v Zalivu o diverzifikaciji gospodarstva, partnerstvo EU za politiko in ozaveščanje ter projekt za pripravo regionalnega radiološkega sistema za opozarjanje in izmenjavo podatkov.

EU si je v Iraku še naprej prizadevala za stabilizacijo, reformo po konfliktu, odgovornost in postopke vključujoče sprave. Instrument za prispevanje k stabilnosti in miru je podpiral ZN pri digitalizaciji dokazov o kaznivih dejanjih, ki jih je storil Daiš, ter pomagal izboljšati upravljanje iraško-jordanske meje.

V Jemnu EU nadaljuje podpiranje prizadevanj za stabilizacijo in mirovnega procesa. Kot odgovor na Stockholmski sporazum ob koncu leta 2018 je bila podpora zagotovljena za mediacijska prizadevanja, sklad ZN za izgradnjo miru in za posebne pobude, kot je sporazum o pristanišču v Hodajdi.

* To poimenovanje ne posega v stališča glede statusa ter je v skladu z RVSN 1244/1999 in mnenjem Meddržavnega sodišča o razglasitvi neodvisnosti Kosova.